

ORSZÁGOS BÍRÓI TANÁCS

2018.OBT.XI.22/27.

EMLÉKEZTETŐ

az Országos Bírói Tanács
2018. július 10. napján a Kúria Mailáth termében
megtartott ünnepélyes üléséről

Jelen vannak:

Dr. Hilbert Edit,
Dr. Szabó Sándor,
Dr. Fatalin Judit,
Dr. Rochlitz Zoltán,
Dr. Gaider Bálint,
Dr. Vasvári Csaba,
Dr. Léhmann Zoltán,
Dr. Matusik Tamás,
Dr. Vadász Viktor,
Dr. Csontos Katalin,

az OBT tagjai.

Dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke
Dr. Tóth Ádám, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara elnöke helyett, dr. Anka Tibor
elnökhelyettes

tanácskozási joggal rendelkezők,

Mr. Kees Sterk, elnök,
Mr. Damir Kontrec, board tag
Sir Justice Simon Picken, board tag
Ms Monique von der Goes, ENCJ irodaigazgató

az ENCJ delegációjának tagjai.

Dr. Hilbert Edit megnyitja az Országos Bírói Tanács ünnepi ülését, köszönti az ENCJ delegációját, továbbá a tanácskozási joggal jelenlévőket. Bemutatkozik és felkéri az OBT tagjait bemutatkozásra. Megállapítja, hogy a tanácskozási joggal meghívottak közül nincs jelen az igazságügyi miniszter képviselője, aki távolmaradását kimentette és a legfőbb ügyész képviselője sem, aki távolmaradását ugyancsak kimentette. Nem jelezte távolmaradásának okát dr. Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke.

Ezt követően az OBT tagjai és a tanácskozási joggal rendelkezők bemutatkoznak az ENCJ delegációjának.

Dr. Anka Tibor kiemeli, hogy a magyar közjegyzőség jellegében azonos a holland és a horvát közjegyzőséggel, latin típusú közjegyzőség. Magyarországon a közjegyző az állam igazságszolgáltatási tevékenysége részeként hatósági jogszolgáltató tevékenységet végez, tehát a közjegyző és a bíró közjogi jogállása gyakorlatilag ugyanaz: mindketten az állam igazságszolgáltatási hatalmát gyakorolják feladatmegosztással. A közjegyző kizárólag nemperes eljárásokat folytat le, mely a törvény rendelkezésénél fogva a bíróság eljárásával azonos hatályú, a közjegyző határozata az elsőfokú bíróság határozatával esik egy tekintet alá.

Dr. Bánáti János kitér arra, hogy a Magyar Ügyvédi Kamara tagja az Uniók Ügyvédi Kamarai Szövetségének, a CCBE-nek, amely nagyon értékes tapasztalatokat jelent a magyar ügyvédségnek. Az ügyvédi kamara önkormányzatisága mindenekfelett álló, és miután fél éve született az új ügyvédi tevékenységről szóló törvény, ez biztonságot jelent még hosszú évekig, hogy a kamarai önkormányzatiságunk megmarad és az állam által tiszteletben tartott elv. Ebben az önkormányzati szervezetben, most már közel 20.000 jogász dolgozik, akinek a döntő része ügyvéd, de most már 3-4.000 között van a jogtanácsosok létszáma, mert az új törvény egyik legfontosabb változása, hogy a munkaviszonyban, sőt közalkalmazottként minisztériumokban és más szerveknél dolgozó jogtanácsosoknak a legnagyobb részének, kamarai taggá kellett válniuk. Az ügyvéd nem magáért vesz részt az eljárásban, hanem az általa képviselt ügyfél érdekében, így ezeken az OBT-üléseken adott esetben több millió jogkereső állampolgárnak az érdekét képviselik. Fontosnak tartja azt hangsúlyozni, hogy az ügyvédség, és az általuk képviselt állampolgárok százezrei, milliói számára alapvető fontosságú a bíróságok valódi függetlenségének a biztosítása és az, hogy a bíróságok olyan körülmények között dolgozhassanak, ami nem hat zavarólag az igazságszolgáltatásra és az ítélezésre.

Dr. Hilbert Edit hangsúlyozza, hogy az előzőekben felszólalt tanácskozási joggal jelenlévők nemcsak a jelenlétükkel, hanem az aktivitásukkal is nagyon nagyban segítik a tanács munkáját. Felkéri Kees Sterk elnök urat felszólalásra.

Mr. Kees Sterk: Tisztelt Elnök Asszony, először is megtiszteltetés és kiváltság itt lenni Önökkel. Örülök, hogy meg tudjuk vitatni néhány közös aggodalmunkat. Úgy gondolom, ez nagyon fontos dolog Magyarország néhány évnyi hallgatása után. Nagyon örülünk, hogy az Önök tanácsa elhatározta, hogy aktívan részt vesz a munkákban és tudunk egyeztetni a közös ügyeinkben. Először magamat szeretném bemutatni, majd átadom a szót a kollégáimnak. A nevem Kees Sterk. Én vagyok az ENCJ elnöke. Előtte büntető bíróként dolgoztam kerületi bíróságon, majd másodfokon és az utóbbi 5 évben pedig a Legfelsőbb Bíróságon.

Ms. Monique van der Goes: Az ENCJ Irodának vagyok az igazgatója. Az első esemény, amit szerveztem, az 2008-ban volt Budapesten még a régi OBT-vel.

Mr. Damir Kontrec: Jó reggelt Mindenkinek! A nevem Damir Kontrec. Horvátország Legfelsőbb Bíróságának bírója vagyok, és jelenleg a Polgári Csoportjának elnöke. Tagja vagyok a Horvát Állami Igazságügyi Tanácsnak és az ENCJ Igazgatóságának. Jelenleg elnöke vagyok továbbá a Horvátországi Bírói Egyesületnek.

Sir Simon Picken: Londonból jöttem, én képviselem Angliát és Walest. Az ENCJ Igazgatói Tanácsának tagja vagyok. Időm egy részében nemzetközi pereket tárgyalok, máskor a Fellebbviteli Bíróságon büntető ügyekben dolgozom, ahol emberölési ügyekkel foglalkozom.

Dr. Kees Sterk ünnepi beszéde:

Hölgyeim és Uraim, Tisztelt Kollégák!

Ahogy összegyűltünk ezen a helyen, nemcsak magyar, horvát, brit vagy holland bírók vagyunk, akik találkoznak, kölcsönös barátságot ápolnak, és szeretnének tanulni egymás nemzeti rendszerétől és joggyakorlatától. Mi európai bírók is vagyunk, akik az uniós jogot alkalmazzák. Mindannyian tagjai vagyunk az Unió jogrendjének, és tagjai vagyunk az igazságszolgáltatás vezetői körének. Számomra ez azt jelenti, hogy nemcsak az egyébként nagyon fontos barátság köt össze bennünket, hanem a közös felelősség az európai jogrend, különösen a jogállamiság és az igazságszolgáltatás függetlensége iránt. Az ENCJ igyekszik megfelelni ennek a feladatnak azzal, hogy együttműködik és segíti a hálózat tagjait.

Először is hadd mondjam el, mekkora megtiszteltetés, és nagy örömömre szolgál, hogy a mai napon itt beszélhetek a magyar Országos Bírói Tanács tisztelt tagjaihoz. Az ENCJ küldöttség, az Országos Bírói Tanács és a többi elismert képviselő részvételével szeretném megnyitni ezt a találkozót azzal, hogy a hatalmi egyensúly kérdéséről beszélünk egy demokratikus államban a jogállamiság és az igazságszolgáltatás területén megvalósuló önigazgatás fényében.

Amikor Montesquieu leírta a „triáspolitikáról” és a hatalmi egyensúlyról alkotott elképzeléseit, felvilágosult gondolkodóként legfőbb célja az volt, hogy az egyéni jogokat helyezze a központba: ahhoz, hogy a társadalom virágozzon, a polgárok politikai értelemben szabadok kell legyenek és a polgárok életében nem lehet félelem. Montesquieu szerint mind a hatalmi ágak szétválasztására, mind az azok közötti egyensúlyra szükség van. A polgárok jogaival és szabadságjogaival szembeni hatalommal való visszaélés megakadályozása érdekében „a dolgok természetéből adódóan szükség van arra, hogy a hatalom ellenőrizze a hatalmat. Nincs szabadság, ha az igazságszolgáltatási hatalom nem különül el a törvényhozástól és a végrehajtástól. Az élet és a szabadság önkényes irányításnak lenne kitéve, ha az igazságszolgáltatási hatalom összekapcsolódna a törvényhozással, a bíró lenne a jogalkotó vagy ha összefolyna a végrehajtó hatalommal, ez esetben a bírónak lehetősége lenne erőszakosan és elnyomóan viselkedni.” Montesquieu munkájának központi témája, hogy a bíróságok függetlenségének biztosítása – jobban, mint bármely más intézmény –

alapvető megkülönböztető jelleg a zsarnoki rezsimektől. A hatalmi egyensúly alapvető ellenszer a kormányok elnyomásának veszélyével szemben. A polgárok jogai és szabadsága kulcsfontosságú.

Lord Bingham, egy nem régi munkájában (A Jogállamiság, 2010) a jogállamiság nyolc alapelvét veszi számba, amelyek közül a hatodik és a hetedik elv a leginkább releváns számunkra: „A törvénynek biztosítania kell az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, különösen akkor, ha az emberek nem képesek megoldani maguk között a személyes jellegű vitákat. A bíróságoknak és bírósági eljárásoknak tisztességesnek kell lenniük.” A hatodik elvet illetően – hogy a törvénynek biztosítania kell az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést – hozzátette, hogy „a jogállamiság legfőbb alapelvének tekintendő, hogy a miniszterek és a végrehajtó hatalom tisztviselői minden szinten észszerűen és jóhiszeműen gyakorolják a rájuk ruházott hatáskörüket anélkül, hogy hatáskörük korlátait átlépnék. Ez az alszabály, amely a bírósági felülvizsgálat jól ismert alapját képezi, sarkalatos. A bíróságok történelmi szerepe, hogy vizsgálja a végrehajtó hatalom túlkapásait, amely szerep az utóbbi időkben a kormányzat fokozott összetettsége és a lakosság fokozottabb elvárása miatt jelentősen felértékelődött.” Azt is megfigyelte, hogy elkerülhetetlen – és szerinte teljes mértékben helyénvaló – feszültség van a végrehajtó és a bírósági hatalom között, és ez a feszültség még a politikailag csendes időkben is fennáll. A hatalmi egyensúly azt jelenti, hogy folyamatos erőfeszítésekre van szükség az állam három „karja” közötti egyensúly megtalálása és fenntartása érdekében. Ehhez az összes érintett állami hatalom folyamatos munkájára szükség van.

Sajnálatos módon újabb tendencia figyelhető meg a jogrendekben: a többi állami hatalom nemhogy nem tartja fenn és erősíti az igazságszolgáltatás hatalmát, hanem folyamatos támadás tapasztalható a média, a parlamenti képviselők, és a kormányok részéről is. A támadások okai nem egyértelműek, és tagállamonként eltérőek. Néha ideológiai okból: a kormányzó párt nem hisz a hatalom megosztásában és a független igazságszolgáltatásban, és azt akarja, hogy az igazságszolgáltatás az irányítása alatt álljon. Valamikor egyszerűen csak így kényelmes a hatalomban lévőknek: bármit megtehetnek, amit csak akarnak anélkül, hogy a törvényes rendnek meg kellene felelniük. Az is igaz azonban, hogy sok esetben az igazságszolgáltatás sem tud megfelelni a polgárok jogos elvárásainak, például az ítélezés gyorsaságát illetően.

Az ENCJ fontosnak tartja a hatalmi ágak szétválasztását és az igazságszolgáltatás függetlenségét, mivel ez az európai jogrendünk alapja. Személy szerint szilárdan hiszem, hogy ezek az elvek szolgálják a legjobban a polgárok és a társadalom érdekeit. Ezen kívül minden demokratikus államban fontos megérteni az egyes hatalmi ágak szerepét és felelősségét, valamint azt, hogy együtt kell működjének egymással, a kölcsönös függőség formájában. A megfelelő működés érdekében, a többi állami hatalomnak el kell fogadnia, hogy az igazságszolgáltatás szintén állami hatalom, intézmény, és nem pusztán egyéni bírók csoportja, amely csak az adott ügyekben független. Fontos ezért, hogy minden igazságügyi szervnek olyan struktúrával kell rendelkeznie, amely meg tudja védeni intézményi és ezáltal az egyéni bírói függetlenséget. Az igazságszolgáltatási tanácsok, nyilvánvaló megoldást jelentenek erre. Mindez – újra és újra ismétlem – azért fontos, hogy megvédje a polgárok jogait és szabadságát.

Az öngazgatás kérdését közelebbről megvizsgálva, véleményem szerint helyénvaló hivatkozni az ENCJ 2008-as közgyűlésén elfogadott Budapesti Nyilatkozatra. Az akkori magyar tanács, az OIT rendezésében megvalósult eseményen elfogadott határozat címe: „Öngazgatás az igazságszolgáltatásban: a függetlenség és az elszámoltathatóság egyensúlya.” Az állásfoglalás úgy véli, hogy a legtöbb európai államban van olyan igazságszolgáltatási tanács vagy hasonló, a jogalkotói és végrehajtói hatalmától független, autonóm intézmény, amely az igazságszolgáltatás függetlensége felett őrködik. Egyes tanácsok alkotmányos feladatként biztosítják és védik az igazságszolgáltatás függetlenségét, más tanácsok – vagy önálló bírósági igazgatási szervek – elsősorban a bíróságok irányításáért felelősek, beleértve a költségvetést, az emberi erőforrásokat, az igazgatás szervezését és az információs technológia területét. Minden igazságügyi tanács mélyen gyökerezik az adott ország történelmi, kulturális és társadalmi környezetében, és ezek a tanácsok megoszthatják egymással tapasztalataikat, kihívásaikat, hiszen ugyanazok az általános elvek vezetik őket. Az igazságszolgáltatás öngazgatása garantálja és hozzájárul az igazságszolgáltatás függetlenségéhez, valamint a hatékony igazgatás megerősítéséhez, ezért az alábbi feladatok egészének vagy jelentős részének az igazságszolgáltatási tanács, illetve egy vagy több önálló és autonóm szervezet hatáskörébe kell esniük:

- a bírák kinevezése és előmenetele
- a bírák képzése
- a fegyelmi kérdések és a bírói etika
- a bíróságok igazgatása
- az igazságügy költségvetése
- az igazságszolgáltatás teljesítménymérése
- a peres felek panaszainak feldolgozása
- az igazságszolgáltatás arculatának kialakítása
- az állam bírósági politikájának véleményezése
- az igazságszolgáltatásra vonatkozó jogszabályok kidolgozása és javaslata

Az öngazgatás azonban önmagában az előzőek biztosításával nem garantálja az igazságszolgáltatás függetlenségét. Az igazságszolgáltatás legmegfelelőbb védelme a támadásokkal szemben ugyanis a polgárok tiszteletének és támogatásának elnyerése azáltal, hogy magas színvonalú igazságszolgáltatást biztosít időszerű, pártatlan és jól megalapozott döntések formájában.

Egy kis közjátékként hadd mondjam el, hogy múlt pénteken a lengyel Legfelsőbb Bíróság elnökével, Gersdorf asszonnyal találkoztam a varsói irodájában. Elmondta, hogy generációjának bírói hibát követtek el mert a nyolcvanas években azt gondolták, hogy a rendszerváltást követően a polgárok automatikusan elismerik majd a hatalommegosztás és a független igazságszolgáltatás koncepcióját. Generációja azonban tévedett. Véleménye szerint az igazságszolgáltatási szerveknek nemcsak munkájuk fontosságát kell újra és újra megmagyarázniuk a nyilvánosság számára, hanem a nyilvánosság igényeit is figyelembe kell venniük. Az igazságügyi szerveknek szüksége van az emberek védelmére, mondta Gersdorf elnök asszony. A függetlenség tehát együtt jár az elszámoltathatósággal. Egy igazságszolgáltatás, amely igényli a függetlenséget, de nem

vállalja a társadalom felé az elszámoltathatóságot, nem kap támogatást és bizalmat. A polgárokkal való kapcsolat alapja a bizalom, amelyet nem lehet úgy elnyerni, hogy hátra dőlünk és visszavonulunk az elefántcsonttoronyba, távol a polgárok mindennapi életétől. A bizalom megteremtése érdekében fontos először is, hogy az igazságszolgáltatás megbízható legyen. Egy olyan igazságszolgáltatás, amely ellenáll a változásnak, és visszafelé tekint, végső soron elveszíti az emberek bizalmát, és sebezhetővé válik a külső támadásokkal szemben, különösen a többi állami hatalmi ág és a média részéről. Az igazságszolgáltatásnak hajlandónak kell lennie a modernizációra, annak érdekében, hogy a modern társadalom számára is releváns legyen.

Összefoglalva: az igazságügyi tanácsnak független szervnek kell lennie, amely átlátható és elszámoltatható módon működik. Az igazságügyi tanácsok felépítését, hatásköreit és eljárásait úgy kell megtervezni, hogy biztosítsák és elősegítsék az igazságszolgáltatás függetlenségét és a hatékony igazságszolgáltatási rendszert. Ha nem biztosított a megfelelő ellenőrzés és egyensúly a végrehajtó, törvényhozó vagy egyéb hatalmi tényezőkkel szemben, sérül az igazságszolgáltatás függetlensége. Az igazságügyi tanácsok részére megfelelő emberi és pénzügyi forrásokat kell biztosítani.

Ahhoz, hogy az igazságszolgáltatás megfeleljen a társadalom változó szükségleteinek, a tanácsnak függetlennek kell lennie, amely megfelelő hatáskörrel és erőforrásokkal bír ahhoz, hogy előmozdítsa az igazságszolgáltatás korszerűsítését. Az ENCJ úgy véli – ahogy a pozitív változásokról szóló Lisszaboni Nyilatkozatban nemrégiben kijelentettük – hogy az igazságszolgáltatási tanácsoknak kezdeményezőnek kell lenniük és vezetniük kell a pozitív változásokat egy független, elszámoltatható és magas színvonalú igazságszolgáltatás előmozdítása érdekében, mindenki számára lehetővé téve ezáltal az időszerű, a pártatlan és hatékony igazságszolgáltatást.

Ennek két aspektusa van: először is a belső aspektus az igazságszolgáltatás szereplőinek bevonása szempontjából; másrészt pedig a külső aspektus, az igazságszolgáltatás más hatalmi ágakkal való kapcsolatának és az államon belüli szerepének megerősítése szempontjából. Ami ez utóbbit illeti, a tanácsoknak új szerepet kell vállalniuk mind a saját országaik, mind pedig általánosan a hatalmi ágak jobb egyensúlyának megteremtése és az igazságszolgáltatás helyzetének megerősítése érdekében. Elérhető ez az által, hogy hangsúlyozza és megmagyarázza a független és elszámoltatható igazságszolgáltatás szerepét. A jogállamiság kulcsfontosságú az Unióban, nem ér véget az országhatáron, hanem transznacionális. A tanácsoknak fontos szerepük van abban, hogy segítsék a társadalmat, aktív módon mutassák be és magyarázzák el az igazságszolgáltatás munkáját a médiában is. Több országban a bírák iskolákat látogatnak beszélgetnek a gyermekekkel, ezáltal is hangsúlyozva, hogy az igazságszolgáltatás és függetlensége fontos, a demokrácia szerves része. Sajnos nemcsak Lengyelországban, hanem több országban általánosságban szinte minden tagállamban hiány mutatkozik a jogállamiság fontosságának megértésében. Nem lehet a megértést kizárólag kiváló ítéletek meghozatalával elérni. Mindez egy általános erőfeszítés része annak érdekében, hogy az igazságszolgáltatás láthatóbbá, fontossá és a nyilvánosság számára érthetővé váljon.

Ezek az elvek az ENCJ-re is vonatkoznak. A közelmúltban az ENCJ olyan helyzetben találta magát, ahol állást kellett foglalnia bizonyos tagállamok esetében. A Hálózat eddig is, és a jövőben is mindig a jogállamiság védelme mellett fog felszólalni. Ez az Unió egyik legalapvetőbb értéke a demokrácia és az alapvető jogok mellett. A jogállamiság fenntartása és védelme mind az igazságszolgáltatás, mind a többi hatalmi ág felelőssége. A tisztességes és pártatlan bíróságokat, mint a független igazságszolgáltatás kulcsintézményeit mindenkinek tiszteletben kell tartani és védenie kell. Ezzel kapcsolatban az ENCJ az utóbbi időben többször hangoztatta, hogy az EU igazságügyi hatóságai közötti kölcsönös bizalom fenntartásának és megerősítésének kulcsfontosságú követelménye a függetlenség, minőség és hatékonyság biztosítása, illetve minden államban a jogállamiság tiszteletben tartása. Az ENCJ célja, hogy nemzeti és európai szinten párbeszédet kezdeményezzen a többi állami hatalmi ággal.

Én személy szerint hiszem, hogy vissza kell állítanunk azt, amit egy független igazságszolgáltatás magában foglal, és a bírói testületeknek meg kell erősíteniük függetlenségüket. A 2016-ban bírák körében lezajlott ENCJ-felmérés is azt mutatja, hogy a bírák nem tapasztalnak sem tiszteletet, sem elismerést a többi hatalmi ág részéről. Ezen felmérés témakörében a magyar OBT akkor úgy döntött, hogy nem vesz részt a két felmérésében, azonban remélem, hogy a következő felmérés során a magyar bírók is lehetőséget kapnak arra, hogy kifejezzék, mennyire tapasztalják önállóságukat. A legfrissebb Flash Eurobarometers felmérés a közvélemény megítélésére irányult az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatban. Ez a felmérés azt mutatta, hogy az igazságszolgáltatás negatív megítélésének a leggyakoribb oka a politikusok és a kormányzat beavatkozása. Ez egy olyan kérdés, amelyet minden érdekelt félnek meg kell neveznie és meg kell vitatnia.

Visszatérve azokhoz a kompetenciákhoz, amelyeknek birtokában kellene lennie a tanácsoknak az ENCJ standardjai szerint. Röviden két kérdésre szeretnék összpontosítani: a bírák kiválasztása és kinevezése, valamint az igazságügyi reformok.

Az ENCJ kidolgozta a bírák kiválasztására és kinevezésére vonatkozó minimumszabályokat. A bírókat kizárólag az érdemek és a képességek alapján lehet kinevezni. Szükség van egy világosan meghatározott és közzétett kiválasztási kompetencia listára, amelyek alapján a kinevezési eljárás minden szakaszában értékelni kell a bírói kinevezésre jelölteket. A kinevezésnek azon képességeken kell alapulnia, hogy a jelöltek előre láthatóan mennyiben lesznek képesek pártatlan ítéleteket hozni a jogszabályok és a rendelkezésre álló bizonyítékok ismeretében. Nem befolyásolhatják őket sem félelmek, sem remélt előnyök. Ez egy megváltoztathatatlan szabály. Mivel közvetetten a bírói kinevezéseknek politikai indíttatása is lehet, ez hosszútávon bizonyíthatóan negatívan befolyásolhatja az egyéni bírói döntéseket. A kinevezési eljárások tartalmazhatnak formális vizsgát vagy vizsgákat, illetve a jelöltek meghallgatását. A kiválasztási eljárást azonban minden esetben egy független bírói testületnek kell elvégeznie. Ez létfontosságú ahhoz, hogy az embereknek bizalmuk legyen a tisztességes eljárásban. A sikertelen jelöltnek tudnia kell, hogy miért nem lett kinevezve, emellett szükség van egy olyan független panasz vagy jogorvoslati eljárásra is, amelyhez a sikertelen pályázó fordulhat, ha úgy véli, hogy a kinevezési eljárás során

méltánytalanul bántak vele. Ha a kormány vagy az államfő szerepet játszik az bírók végső kinevezésében, a miniszter vagy az államfő bevonása önmagában nem áll ellentétben a függetlenség, tisztességesség és átláthatóság elveivel. Szükséges viszont, hogy a kinevezésben betöltött szerepük egyértelműen meg legyen határozva, és mindvégig hatáskörükben járjanak el. A döntéshozatali folyamatokat egyértelműen dokumentálni kell. A kormány vagy az államfő részvétele nem érinti ezeket az elveket, ha elismerik a független kiválasztási eljárás keretében hozott döntéseket. Abban az esetben, ha a kinevező (kormány vagy államfő) jogosult a független kiválasztási eljárás által jelölt személyt elutasítani és nem kinevezni, egyértelműen meg kell neveznie döntésének indokait.

A magyar rendszer alkalmazása kapcsán felmerült a kérdés, hogy melyik kategóriában kell helyezni az Országos Bírósági Hivatal elnökét. Az OBH elnökét nem társai választják, hanem a Parlament kétharmados többséggel. Úgy tűnik ez alapján, az Elnök egyértelműen nem a bírósági szervezethez tartozik, bár nem is a kormányhoz. Fontos kérdés azonban, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnökének szerepét meghatározzák a bírák kiválasztásában, valamint egyértelműen dokumentált legyen, hogy hatáskörén belül jár-e el a döntéshozatal során. Világossá kell tenni azt is, hogy a bírákat szakmai képességeik alapján nevezik ki, nem politikai vagy egyéb igazodásuk alapján. A kinevezés csak a független bírói kiválasztó testület által és egy jóváhagyott folyamat alapján történhet. Végül, formális alkotmányos vagy törvényi követelménynek kell lennie annak érdekében, hogy a független kinevezési testület javaslata és a döntés indokai ismertek legyenek, és jogorvoslat álljon rendelkezésre.

Ami az igazságszolgáltatás reformját illeti, az ENCJ vizsgálta a bírói kar szerepét a jogszabály-módosítási eljárásban. A bírói öngazgatási testületet mindig be kell vonni a reformfolyamatokba minden egyes szakaszában, akár közvetlenül, akár konzultáció útján. Ennek oka, hogy a reformoknak erősíteniük kell az igazságszolgáltatást, és nem lehetnek eszközök a függetlenség gyengítésére. A reformok nem kényszeríthetők rá a bírókra, másrészt viszont a bíróknak sem szabad ellenségesen hozzáállniuk az igazságszolgáltatási rendszer korszerűsítéséhez és reformjához, feltéve, hogy a reformok célja az igazságszolgáltatási rendszer minőségének javítása. A reformfolyamatban az igazságszolgáltatás javaslatainak megfelelő egyensúlyban kell lennie a megválasztott kormány kívánásaival. A bírák ragaszkodhatnak és ragaszkodniuk is kell ahhoz, hogy a korlátozott erőforrások a legjobb minőségű igazságszolgáltatás megőrzése érdekében legyenek rendelkezésre bocsátva.

Végezetül szeretnék visszatérni az egyes bírák függetlenségének védelméhez. Ezek kulcsfontosságúak a közvélemény igazságszolgáltatásba vetett bizalmához. Amikor ez összeomlik, összeomlik a polgárok jelentette védelem is. Talán vannak olyan dolgok, amelyek segítenek biztosítani az egyes bírók függetlenségét és pártatlanságát: először is az egyes bírók bátorsága és lelki ereje. Azt hiszem, Magyarország ebben a tekintetben kifejezetten áldott helyzetben van. Másodszor, a kinevezés és az előrelépés kizárólag az érdemek és a képesség alapján történjen. Harmadszor, szoros és együttműködő részvétel legyen biztosított az igazságszolgáltatás számára az igazságszolgáltatási

reformok kialakításában és végrehajtásába. Negyedszer, szükséges egy erős bírói tanács, amely megvédi az egyes bírók függetlenségét.

Mindannyian egyetértünk a közös célkitűzéssel: megbízható, független és elszámoltatható igazságszolgáltatási rendszert szeretnénk minden tagállamban az európai polgárok javára. Köszönöm figyelmüket.

Dr. Hilbert Edit megköszöni az Országos Bírói Tanács azon tagjainak munkáját, akiket a tanács a nemzetközi szervezetbe delegált: dr. Vadász Viktor, dr. Matusik Tamás, és dr. Rochlitz Zoltán nagyon sokat tettek annak érdekében az ENCJ elnöke által most ismertetett célokat a magyar igazságügyi rendszer elérése érdekében. Ezeket az elveket az OBTH is magáénak vallja, és ezen célok megvalósítása érdekében dolgozik.

Az OBTH elnökének felérésére dr. Matusik Tamás tájékoztatást ad azokról az eseményekről, melyek jelentőséggel bírtak az utóbbi időben az OBTH életében. E körben kitér az ENCJ közgyűlésén elhangzottakkal kapcsolatos hamis sajtóhírekre, az OBTH működésével és egyes tagjai tevékenységével összefüggésben megjelent támadó közleményekre, sajtóhírekre, interjúkra, az elnökök nyílt levelére, valamint az eddigi ülések kronológikus napirendjére. Hozzáteszi, hogy néhány kiemelkedően pozitív dolog is történt az elmúlt hetekben. Vadász Viktor írt egy tanulmányt, „Krisis a bírósági igazgatásban?” címmel, amely megjelent a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetének honlapján. Ebben a cikkében Vadász Viktor igyekezett jogtudományi szintre emelni az OBTH és OBH elnöke közötti vitát és a magyar közjogi előzményeket is felidézve európai kitekintésekkel tanulmányozta a jelenlegi helyzetet és a lehetséges megoldásokat. Ennek a publikációnak a folyamánként a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézete és az OBTH egy kerekasztal-beszélgetést is szervezett.

A OBTH elnöke felkérésre dr. Szabó Sándor tájékoztatást ad a magyar bírák anyagi megbecsülésének kérdéséről, a jogszabályi háttérrel és a valós helyzetről. Megemlíti, hogy 2005-ben a magyar bírói fizetés a magyar átlag kereset 2,3-szorosa volt, míg az Európai Unióban az átlag 2,1, általában 2,0-2,5 között mozog. Jelen pillanatban, 2018-ra – a fizetésemelések ellenére – ez 1,33-ra esett vissza. Magyarországon a reálbérek 13 év alatt 61%-kal növekedtek, míg a bírói bérek reálértékének csökkenése majdnem 70%-os volt. Az utóbbi időszakban a közszférában, más hatalmi ágaknál általában 56%-kal emelkedtek a jövedelmek, ugyanez a bíróságokon csupán 16% volt. Jelen helyzetben az OBTH határozottan támogatja az OBH elnökének a Parlament elé terjesztett költségvetési javaslatát.

Dr. Hilbert Edit elnök rövid tájékoztatást ad az OBTH működésének jogszabályi környezetéről. Kiemeli, hogy az OBTH tagjai az OBTH feladatai közül szinte valamennyien nagyon hangsúlyosnak gondolják a központi igazgatás felügyeleti jogainak tényleges tartalommal megtöltött gyakorlását. Rámutatott, hogy az OBTH jogi személyiségének hiánya a tanács működését jelentősen megnehezíti.

Dr. Vadász Viktor röviden utal rá, hogy az Igazságügyi Miniszter egy bizottságot hozott létre annak érdekében, hogy előkészítse egy új igazságügyi reformnak a kodifikációját.

Ebben ugyan egyetlen OBT tag sem vesz részt meghívottként, ami viszont nem azt jelenti, hogy a minisztérium ne szeretné megismerni a szakbizottságtól függetlenül, a mellett párhuzamosan is a legfőbb bírói öngazgatási testület véleményét és javaslatait. Ennek érdekében az OBT bizottságot állított össze, amelynek előterjesztését ősszel az OBT megvitatja és továbbítani fogja.

Dr. Hilbert Edit megköszöni az ENCJ delegáció tagjainak látogatást és az érdeklődést az OBT helyzete, munkája, feladatai és kihívásai iránt. Felkéri a vendégeket záró hozzászólásaik megtételére:

Kees Sterk: Még egy szót hadd áldozzak annak, hogy megköszönjem a kedves fogadtatást. Nagyon örülünk, hogy dr. Rochlitz Zoltán, dr. Vadász Viktor és dr. Matusik Tamás aktíván részt vesznek a nemzetközi munkában.

Sir Justice Simon Picken: Daniel és jómagam is fontosnak tarjuk az európai értékek érvényre juttatását.

Mikesné Debreceni Erika
az emlékeztető készítője

Dr. Hilbert Edit
az OBT elnöke